

MÁNÁ DAHJE NUORA NAMMA: _____

BVM: _____ AHKI: _____ PERSOVDNADOVDDALDAT: _____

GII DEAVDÁ:

EADNI/ÁHČČI/EARÁ FUOLAHEADDJI/OAHPAHEADDJI/EARÁ, GII: _____

VÁLLJE DAN MOLSSAEAVTTU, MII BUOREMUSAT GOVVE MÁNÁ LÁHTTEMA MADIMUŠ 6 MÁNOTBAJI ÁIGGE.	0= ii goassige	1= muhtumin	2= dávjá	3= hui dávjá
1. Guoddá fuomášumi haga detáljaid dahje dahká fuollameahttunvuodaifeallaid skuvlabargguin				
2. Lihkahallá giedaidis dahje julggiidis másoheamit dahje botnjasaddá čohkkádettiin				
3. Váttisvuodat vuodjut bargobihtáide dahje stohkosiidda				
4. Ii biso iežas sajis luohkás dahje eará dilálašvuodain, main galggašii čohkkát iežas sajis				
5. Orru dego ii guldalivččii sutnje háladetiin				
6. Viegada dahje gorkņoda dakkár dilálašvuodain, main ii galggašii				
7. Rávvgiid čuovvun ja bargobihtáid bargan lohppii ii lihkostuva				
8. Ráfálaš duhkoraddan dahje astoáiggebuđaldusaide oassálastin lea váttis				
9. Bargobihtáid ja doaimmaid plánemis ja ordnemis leat váttisvuodat				
10. Buđalda jámma juoidá dahje másohuddá				
11. Garvá dakkár bargguid (ovdamearkan skuvlabargguid ja leavssuid), mat gáibidit guhkesáigge gierddahallama				
12. Hállá badjelmeari olu				
13. Láhppá bargobihtáin dahje doaimmain dárbbášlaš bargoneavvuid				

VÁLLJE DAN MOLSSAEAVTTU, MII BUOREMUSAT GOVVE MÁNÁ LÁHTTEMA MADIMUŠ 6 MÁNOTBAJI ÁIGGE.	0= ii goassige	1= muhtumin	2= dávjá	3= hui dávjá
14. Beavkala vástádusa ovdalgo gažaldat lea jerrojuvvon lohppii				
15. Heahtašuvvá álkit				
16. Iežas vuoru vuordin lea váigat				
17. Vajáldahtta áššiid beaivválaš doaimmain				
18. Gaskkalduhtta nuppiid dahje námonistá				

Vuodđuduvvá ADHD Rating Scale IV -jearahallamii.

oktiirehkenastojuvvon čiekŋunváddočuoggát Č (bárahislogut gažaldagat): _____/27
dávjá dahje hui dávjá lohkomearri: _____/9

oktii rehkenastojuvvon badjelmeari doaimmalaš/impulsatiivvalášvuodačuoggát BI
(bárralogut gažaldagat): _____/ 27
dávjá dahje hui dávjá lohkomearri: _____/9

buot čuoggát oktiibuot: _____/54

Gáldu: DuPaul G, Power T, Anastopoulos A, Reid R. ADHD Rating Scale-IV: Checklists, norms, and clinical interpretation. New York, NY, US: Guilford Press, 1998

Sámegillii: Sámediggi 2021.

ADHD Rating Scale IV - jearahallanskovi deavdin, ráva bargii

- ADHD-RS-IV-jearahallan lea diagnostalaš dávdagovaid kártemii oavvilduvvon jearahallan, mas 18 čuoččuhusa, mat gusket máná láhttemii, vuodđuduvvet DSM-IV-dávdaklassifikašuvnna dávdagovvakritearaide. Dávdagovvakritearat leat seammát maidái odđa DSM-5-klassifikašuvnnas.
- Jearahallanskovis gávdnojit álgoálgošaš veršuvnnas buohtalas identtalaš veršuvnnat vánhemiidda ja oahpaheaddjiide. Guđetge čuoččuhusa heivvolašvuohta máná dahje nuora láhttemii árvvoštallojuvvo njealji ceahki skálain: hárve dahje ii goassige (0), muhtumin (1), dávjá (2), hui dávjá (3). Várvešvuohta- ja badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalašvuohta-gažaldagat leat jearahallamis vurrolagaid. Láhtten árvvoštallojuvvo mañimuš 6 mánotbaji vuodul.
 - Jearahallamis leat 2 oasseskála: čiekŋunvátuid skála, masa gullet bárahislogut čuoččuhusat ja badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalašvuođa skála, masa fas gullet bárralogut čuoččuhusat.
 - Jearahallama oppalaščuoggát rehkenastojuvvojit, badjerádji lea 54. Dasa lassin lea vejolaš rehkenastit sierra goappašat oasseskála čuoggáid (badjerádji 27 čuoggá). Čuoggát rievdaduvvojit proseantačuoggán sierra tabealla vehkiin.
 - ADHD diagnosa lea jáhkehahti, jus čuoggát mannet badjel 93 proseantačuoggá ráji. (gč. tabeallaid 1 ja 2).
 - ADHD ii leat jáhkehahti, jus čuoggát báhcet vuolled 85 proseantačuoggá ráji.
- Klinihkalaš geavahas árvvoštallojuvvo dábálaččat dat, gávdnojitgo diagnosakritearaide gullelaš čiekŋunváddu- ja badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalašvuođa dávdamearkkat. Ovdamearkan árvvoštaladettiin divššu beavttu sáhttá čuovvut čuoggáid meari nuppástusa.
- Jearahallamis ii leat váldojuvvon vuhtii ahki dahje sohkabealli, muhto daid soaitá leat buorre váldit vuhtii čuoggáid mearkkašumi árvvoštaladettiin.
 - Agi mielde badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalašvuođa čuoggát njidjet.
 - Gánddain vuhttojit eanet sihke badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalašvuođa- ja várvešvuođa dávdamearkkat go nieiddain sihke sierra skálain ja oppalaščuokkesskálain árvvoštaladettiin.
 - Heivehettiin seamma rádjáčuokkesmearri goappašiid sohkabeliide, nieiddaid dávdagovat sáhttet báhcet gávnakeahtta dahje árvvoštallojuvvot boastut. Nuppe dáfus geavahettiin rádjeárvvuid mat leat rehkenastojuvvon dušše nieiddaid materiálas, rádjáčuokkesmearri šaddá nu vuollegažžan, ahte dat lea ruossalasvuođas diagnosakritearaid gáibádusaiguin.
 - Suopmelaš materiálas čielgasamos ADHD-diagnosa ožžon mánáid buohta, geaid oahpaheaddjit ledje árvvoštallan, earuheaddji rádjáčuokkesmearri oppalaščuoggáin lei gánddain 16,5 ja nieiddain 8,5.

Tabella 1. Skála čuoggáid addimii nieiddaide (Fuom! li validerejuvvon Suomas)

Persentiili Dávdagovvačuoggát ahkejoavkkuid mielde

	Č 5-7	Č 8- 10	Č 11- 13	Č 14- 18	BI 5- 7	BI 8- 10	BI 11- 13	BI 14- 18	OKT 5-7	OKT 8-10	OKT 11-13	OKT 14-18
93	12	12	13	12	13	9	9	10	24	20	20	22
85	8	8	10	9	9	7	6	6	18	14	16	14

Lohkanrávaovdamearkkat:

Č 5-7 = čiekŋunváltuid dávdamearkkaid čuokkesmearri 5-7-ahkásaččain

BI 5-7 = badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalavuoda čuokkesmearri 5-7-ahkásaččain

OKT čuoggát = oktiibuot 5-7-ahkásaččain

Tabella 2. Skála čuoggáid addimii gánddaide (Fuom! li validerejuvvon Suomas)

Persentiili Dávdagovvačuoggát ahkejoavkkuid mielde

	Č 5- 7	Č 8- 10	Č 11- 13	Č 14- 18	BI 5- 7	BI 8- 10	BI 11- 13	BI 14- 18	OKT 5-7	OKT 8-10	OKT 11-13	OKT 14-18
93	15	15	18	11	17	15	16	11	30	27	34	27
85	11	12	14	11	12	10	10	8	22	22	23	19

Lohkanrávaovdamearkkat:

Č 5-7 = čiekŋunváltuid dávdamearkkaid čuokkesmearri 5-7-ahkásaččain

BI 5-7 = badjelmeari doaimmalaš-impulsatiivvalavuoda čuokkesmearri 5-7-ahkásaččain

OKT čuoggát = oktiibuot 5-7-ahkásaččain